

Hvorfor hopper jeg

Dokumentarfilmen *The Reason I Jump* er basert på boken ved samme navn, skrevet av den japanske autisten Naoki Higashida da han var tretten år gammel. I filmen presenteres Higashidas ærlige, poetiske og opplysende tanker rundt det å leve med autisme, samtidig som vi møter flere ulike autistiske unge mennesker fra ulike verdensdeler. Gjennom disse møtene tar vi del i hvordan autisters sanser og tanker flettes sammen, og vi åpnes opp for en verden langt rikere på kommunikasjonsevner og formidlingstrang enn det mange kanskje har trodd. Se filmens [trailer](#).

EGNETHET I SKOLEN

Medietilsynet har ikke gitt "The Reason I Jump" en nedre aldersgrense, den er "tillatt for all". Deres begrunnelse er at ingen scener i filmen antas å være skadelig for barn. Imidlertid, ut fra filmens formspråk, tema og målgruppedesign, vil det være trygt å si at det i skolesammenheng er mest naturlig å bruke denne filmen fra åttendetrinn og opp.

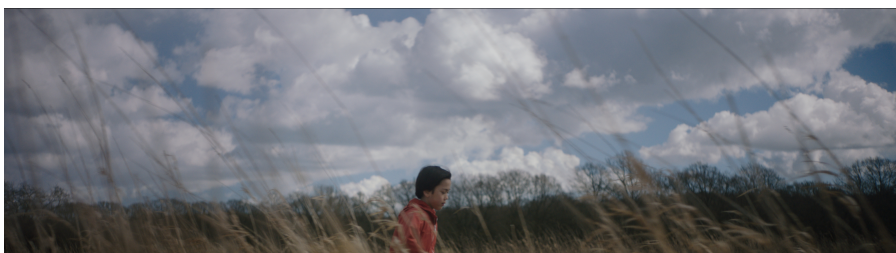
I filmen snakkes det i hovedsak engelsk, samt at mye non-verbal kommunikasjon blir gjengitt/forsterket med ulike lyder og effekter. Filmens lengde er 1 time og 20 minutter.

Det faglige arbeidet knyttet til visningen av denne filmen, vil kunne bidra til å nå flere av lærerplanens kompetansemål, ikke minst i fagene norsk (språk/kommunikasjon), samfunnsfag (individ og samfunn), KRLE (etikk/moral), naturfag (kropp og helse) og helse- og oppvekstfag/helsearbeiderfag (helsefremmende arbeid og kommunikasjon og samhandling). Fra høsten 2020 er nye læreplaner introdusert gjennom Fagfornyelsen. Her vil tre tverrfaglige temaer bli viet mye plass: Demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling - og folkehelse og livsmestring. Filmer som "The Reason I Jump" vil kunne egne seg spesielt godt til bruk opp mot sistnevnte tema, noe som spørsmålsseksjonen under vil vise. Les [mer](#).

OPPGAVESAMLING

Oppgavene under kommer ikke i en bestemt rekkefølge. Disse kan ulike faglærere og elever selv velge blant for å rette fagutbyttet dit man ønsker. Merk: Det er ikke tenkt at det skal jobbes med samtlige oppgaver. Hver enkelt lærer må gjerne, med utgangspunkt i egen elevgruppe, vurdere (og eventuelt korrigere) de ulike oppgavens vanskelighetsnivå og formuleringer. Velg også selv om besvarelsene skal skje skriftlig eller muntlig, og hvorvidt elevene skal jobbe individuelt eller i grupper. Mange av oppgavene passer også godt til klasse-/gruppediskusjon.

Flere av spørsmålene/oppgavene kan nødvendigvis ikke besvares ut fra informasjon fra filmen alene. Å i tillegg gi elevene tilgang til internett og ulike oppslagsverk vil være avgjørende. Langt fra alle spørsmål vil ha klare fasitsvar. Noen av spørsmålene/oppgavene henspiller på mindre fremtredende – men viktige – elementer i handlingen. Det bør derfor ikke være for stor avstand i tid mellom forarbeid, visning og etterarbeid.

Filmstudieark

Forfatter: Per Olav Heimstad

Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn, Videregående]

Fag: Norsk , Samfunnsfag , Naturfag , KRLE-faget

Tema: Barns rettigheter, Etikk, Familie, Fremtidshåp og drømmer, Geografi, Helse, Identitet, Individ/gruppe, Naturfag, Samfunn og individ, Språk og uttryksmåter

Fakta

Originaltittel: The Reason I Jump

Regi: Jerry Rothwell

Genre: Dokumentar

Nasjonalitet: USA / Storbritannia

Språk: engelsk

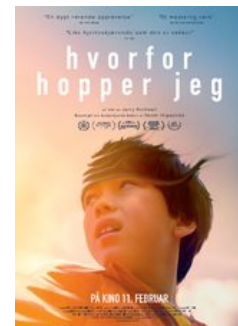
Lengde: 1 t. 22 min.

Distribusjon: Selmer Media

Produksjonsår: 2020

Aldersgrense: Tillatt for alle

Filmplakat:

A: AUTISME

1) Forfatteren av boka *The Reason I Jump*, Naoki Higashida, er selv autist. Han har et ønske om å fortelle verden om hvordan det kan være å leve med autisme, slik han selv erfarer og opplever det. Mange som har kunnskap om autisme har hørt og lest informasjon gitt av mennesker som selv ikke er autister. Higashida bok blir derfor en helt annen type kilde enn det mange er vant til. Under kan du lese ulike uttalelser fra filmen, punktvis, gjenfortalt slik filmens "voiceover" formidler forskjellige tanker fra Higashidas bok. Sett dere sammen i grupper, les punktene under, og snakk sammen om hva dere tror er det aller viktigste Higashida ønsker å formidle til dere – og på hvilke måter kan denne informasjonen gjøre dere bedre rustet i møte med mennesker med autisme?

- Da Higashida var liten visste han ikke at han var en gutt med spesielle behov. Han fant det ut ved at folk fortalte han at han var annerledes – og at dette var et problem.

- Higashida forteller at han ser på objekter på en annerledes måten enn det som er vanligst. Han sier at når "du" må titte nøye for å se en gjenstands detaljer, så opplever derimot han alle detaljene med en gang, og han må deretter bearbeide alle synsinntrykkene for å se objektets helhet.

- Når Higashida for eksempel skal skjønne at det har begynt å regne, må han lappe sammen ulik informasjon i hodet sitt. "Du" skjønner med en gang at det regner, men han må derimot "skanne" hukommelsen for å finne tilsvarende erfaringer, for så å konkludere med hva slags vær det er.

- Han sier at når han skal prøve å si noe, så forsvinner ordene. Han opplever det som om det er et gap mellom ordene og hva han faktisk sier. "Det er som om jeg drukner i en ordflom."

- Higashida beskriver også sin manglende kontroll med at "noen ganger er det som om kroppen min tilhører noen andre."

- For Higashida er det "som magi" at noen mennesker kan tenke ut hva de skal si i løpet av et brøkdels sekund, og etterpå si akkurat det de har tenkt. Higashida beskriver sine egne verbale kommunikasjonsevner som det å skulle snakke med et fremmed språk hver dag.

- Når Higashida hører noen si noe, så opplever han ikke så stor forskjell i tid på hva som nettopp ble sagt og det han har hørt for veldig lenge siden. Altså, alt han husker er blitt sagt kan oppleves som like "ferskt".

2) Filmens voiceover sier også dette, når han snakker om naturens skjønnhet (ikke oversatt): "Nature always embraces me. (...) When I see nature, I see a sort of permission to be alive in this world." Hva mener han med dette, tror du?

3) Helt til slutt i filmen hører vi dette sitatet fra Higashidas bok: "Jeg skrev denne boka slik at du kan forstå meg, i håp om at min fremtid kan bli knyttet til din fremtid. Det er det jeg ønske meg fremfor alt annet." Hva tror du han mener med "håp om at min fremtid kan bli knyttet til din fremtid"?

4) Både filmen og boka filmen bygger på heter "The Reason I Jump", altså "Grunnen til at jeg hopper". Etter å ha sett filmen, hva er det du oppfattet som Higashidas svar på hva som er årsaken til hoppinga?

5) Fikk du lyst til å lese boka? Den er oversatt til norsk og ble utgitt på Pantagruel forlag i 2014. Kontakt ditt lokale bibliotek og spør om de kan skaffe den til deg.

6) Om dere ønsker mer informasjon om autisme, eller ønsker å komme i kontakt med noen med mye kunnskap om og erfaringer med autisme, så kan dere finne mange ressurser på hjemmesiden til [Autismeforeningen i Norge](#).

B: HOVEDPERSONENE I FILMEN

1) Her er autistene vi ble kjent med i filmen:

- Amrit fra Noida, India.
- Joss fra Broadstairs, England
- Ben og Emma fra Arlington, Virginia, USA
- Jestina fra Freetown, Sierra Leone

Snakk sammen i grupper; hva er det disse fem har til felles med tanke på evner til kommunikasjon, og på hvilke måter skiller de seg fra hverandre?

2) I filmen hører vi at mennesker med autisme ofte sliter sosialt. Snakk sammen om Amrit, Joss, Ben, Emma og Jestina. Hva tror dere må ligge til rette for at disse skal kunne utvikle sitt sosiale liv?

3) Hvis du skulle ha tilbragt en dag med Amrit, Joss, Ben, Emma eller Jestina, hva ville du ha foreslått at dere kunne ha funnet på – og hvorfor? Snakk sammen i grupper hvor dere sammenligner og diskuterer ulike forslag.

4) I filmen kan man se forskjellige eksempler på at autister kan utvikle sine evner og muligheter til å kommunisere med omverdenen på. Hvilke slike eksempler husker dere? Lag en liste.

5) Vi ser at den indiske autisten Amrit er en begavet kunstner. Besøk hjemmesiden hennes, har kan du lese mer om henne - og se mer på bildene hennes og det hun ønsker å uttrykke gjennom sine kunstverk: <https://www.amritkhurana.com>

6) Joss sin far sier at "det å være sammen med Joss handler om å leve i øyeblikket". Hva mener han med dette? Er dette et positivt eller negativt utsagn? Diskuter sammen i klassen.

7) Mange vil kanskje bli overrasket når de forstår hvor mye Ben og Emma klarer å uttrykke ved hjelp av "the letter board". Lag deres eget bokstavbrett i klassen og prøv selv å erfare, parvis, hvordan det er å uttrykke deg ved å stave enkeltord bokstav for bokstav, hvorpå en medelev fortløpende sier høyt de ordene du ønsker å uttrykke. (Merk dere, i filmen så lot Emmas mor både Ben og Emma fullføre hele setninger, selv om hun kanskje kunne gjette seg til hvilke ord som kom til å komme, så tålmodighet er en viktig del av dette samarbeidet.)

8) Når vi blir kjent med Jestina, forteller moren hennes at noen i lokalmiljøet sier at Jestina er "besatt av djevelen". Hva mener de med dette, tror du? Hva tror du må til for at de skal kunne beskrive Jestinas diagnose på en mer korrekt måte?

C: KREATIVE OPPGAVER/SANSEOPPLEVELSER

Folkeløse og livsmestring er et av de tre tverrfaglige målene nedfelt i Fagfornyelsen (høsten 2020). Filmene "The Reason I Jump" vil, med bevisst tilrettelegging, kunne brukes opp mot et slikt temaarbeid, på kryss av ulike fag. (Involver gjerne skolens helsesykepleier, eller en annen fagperson innen helse.) I dette oppgavesettet vil man kunne finne noen praktiske/kreative oppgaver som kan egne seg til å skape litt variasjon og fysisk aktivitet i en tverrfaglig prosjektperiode.

1) Hvordan kan man kommunisere uten å snakke/bruke et verbalt språk? Spre klassen rundt skolens område, her skal hver enkelt elev fokusere på hva øyne, ører og nese opplever. Etterpå samles dere for å fortelle om sanseopplevelser dere har hatt, uten å bruke stemmen. (Dette kan gjøres i par/grupper, og må gjerne kombineres med «the letter board»-oppgaven over, altså oppgave 7 i oppgave sett B.)

2) Velg et minne fra livet ditt som du liker godt. Lag en tegning hvor du får frem følelsene dine og stemningen knyttet til dette minnet. Bruk gjerne farger. Heng de ferdige resultatene opp i skolens fellesareal.

3) Spre dere ut over skolens nærmiljø. Sett deg ned et passende sted. Se på ulike gjenstander rundt deg. Forsøk å legge merke til bittesmå detaljer du aldri har tenkt særlig over tidligere. (Du kan etterpå ta bilde med mobilen din for å dokumentere.) Bruk ørene på samme måte. Hører du noen lyder du ikke har merket deg før? Hva kan du lukte? Snakk sammen i grupper etterpå, om hva dere opplevde.

4) Vi legger merke til ulike ting når vi er ute i naturen. I filmen hører vi fortellerstemmen sammenligne det å skue ut over fjell langt borte og det å bli oppmerksom på en løvetann rett foran deg. Sett dere sammen i skolegården (eller se i det minste ut av klasseromvinduet) og velg deg en detalj eller en gjenstand du ser som du etterpå tegner. Til slutt sammenligner dere i klassen tegningene deres. La dere merke til ulike ting?

D: DIVERSE

1) Menneskene vi møter i denne filmen bor på ulike steder i verden. Bruk en karttjeneste på internett (for eksempel Google Earth) og finn ut hvor disse stedene er: Arlington, Virginia, USA (Ben og Emma), Noida, India (Amrit), Broadstairs, England (Joss), Freetown, Sierra Leone (Jestina) - og Kimitsu, Japan (hvor Naoki, forfatteren av boka er født).

2) Amrit (fra India) sin mor forteller at hun ikke har visst hvordan hun skulle passe inn i morsrollen. Hva mener hun med dette, tror du?

3) I løpet av rulleteksten hører vi låten "Dance, Dance, Dance", fremført av den svenske artisten Lykke Li. Bruk internett og finn sangteksten. Les teksten og snakk sammen om hva den handler om, og hvor godt dere synes den passer til filmen.

4) I denne filmen hører vi mange mennesker snakke engelsk. Hvilke av disse landene har engelsk som et offisielt språk? Snakk sammen, bruk internett – og finn ut.

5) Hva er språk? Det er mer enn bare det å snakke sammen. Sitt sammen i grupper, og finn frem til ulike eksempler på hvordan mennesker kan kommunisere med hverandre på. Lag en liste.

6) Ved å sette seg inn hvordan andre mennesker har det, vil man utvikle sine empatiske evner. På hvilke måter kan en slik film som denne kunne hjelpe deg til å bli flinkere til å forstå andre mennesker? Snakk sammen om dette i klassen.

E: GENERELLE FILMSTUDIESPØRSMÅL

1) Hva handlet denne filmen om? Beskriv med bare noen få ord.

2) Hvilke ulike følelser ga filmopplevelsen deg? Gjorde noen av det du så og hørte i filmen deg glad? Ble du noen gang trist? Sint? Hva fikk deg til å le? Gjorde noe deg bekymret? Følte du på noe tidspunkt ubehag? Reagerte andre i klassen på samme måte som deg? Snakk sammen om dette.

3) Hvorfor tror du de som har laget denne filmen hadde lyst til å fortelle akkurat denne historien?

4) Skriv en anmeldelse av filmen. Fortell om hva du likte og hva du ikke likte. Begrunn synspunktene dine.

Send gjerne respons på dette filmstudiearket til mail@pohphoto.com. Takk!

Per Olav Heimstad (f. 1973) er adjunkt og har undervist i ungdomsskolen siden 1999. Han driver også enmannsfirmaet POHphoto (pohphoto.com) hvor han bl.a. har jobbet som fotograf, film-/musikkanmelder, tegneserietegner, forfatter og statist/smårolleskuespiller.